

Szerkesztői szállítás
Belső-kiadályozza 21. szám, hogy a
lap szellemi részét illető közlemé-
nyek czímzandók.
Az értékes cikkek díjaztatnak.
Kéziratok nem adának vissza.
Előfizetési díj:
Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hóra 1 „
Megjelenik minden nap, az ünne-
pekét követő napok kivételével.

K E L E T

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, ho-
va az előfizetések s hirdetések
küldendők.
Hirdetési díjak:
Négyezer hasábozot garmond sor ára 6 kr
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.
Nagyobb és gyakori hirdetésekkel külö-
ndezményt is nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetések felvételnek:
Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22
„ Haasensteint és Vogelmé (Neuer
Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-t
9 szám emelet.)

A „KELET”

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben pos-
tai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyv-
kereskedésébe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Pest, jun. 3. 1871.

(A.) Az igazságügyministerium vezetésében több
hét óta beállott interregnum immár befejezéséhez kö-
zeledik. Horváth Boldizsár tárczáját Bittó István, Er-
dőly egyik országgyűlési képviselője s az alsóház
egyik alelnöke fogja átvinni. Bittó elvállalta a tár-
czát, kineveztetése ügyében a felterjesztés a király
ő felségéhez tegnap délben megtörtént s a kineve-
zési okmány még a legközelebbi napok valamelyikén
publicáltatni fog. A Deák-párt örömmel és megelé-
gedéssel vette a kinevezés hírét, mert Bittó ama
férfiak egyike, kik az egész ház osztatlan tisztele-
tében és bizalmában részesülnek.

Az új miniszternek első és legfontosabb fela-
data a bírósági szervezet reformja ügyében alkotott
törvénytörzolat végrehajtása lesz. A parlament e
végrehajtás idején szünetelni fog s így Bittó azon
egyetlen hiányt sem fogja érezni, melyet a minden
áron gáncoskodni szeretők személyében találtak, s
mely nem más, mint az, hogy nem szónok. Az
oratori talentum kétségkívül nagy támasz, hatalmas
fegyver a parlamentarista minister kezében, de Bittó
úrnak mindenek előtt nem szónoki képességre, nem
a beszéd súlyára, hanem a tettekben nyilatkozó
erély, becstelenség, szak- és emberismeretre lesz
szüksége. E tulajdonságoknak pedig teljesen birto-
kában van az új minister, s ezek szerezték meg
számára eddig is pártjának rokonszenvét és bizalmát.

Hogy Bittó szakismerettel nem bír, azt csak
az állítja, ki őt magát és multját nem ismeri. Jog-
tudományi munkákat még eddig természetesen nem
írt, de nemcsak a jogi tanulmányokat elvégezte,
hanem több éven át a királyi táblánál gyakorlati-
lag is működött, s miután általános miveltisének
nagy terjedelmét még ellenségei is elismerik, mindez
együttvéve elég szakképzettség egy parlamentarista
ministernél. Netalán hiányait könnyen pótolhatja, ha
államtitkárral valódi szakembert vesz maga mellé. A
miniszternek mostanában kiválóan gyakorlati termé-
szetű foglalkozása lesz. A törvényszékek és járás-
bírók székelyeinek meghatározása, a hivatalnok-
ok kinevezése, a hivatalok elrendezése s az át-
menti korszak bajainak lehetőleg enyhítése: ez az
új minister feladata. Ennek eléréséhez pedig első
sorban erély, tiszta ítélet, éles látás, emberismeret
és határozottság szükséges. Ezen practicus tevékeny-
ség közepett a törvényjavaslat-készítés munkája ugy
is lassabban fog előre haladni, noha óhajtható, hogy
ne egészen szüneteljen.

Bittó új és erős köteléket fog a Deák-párt s
az Andrassy-kormány közt képezni, s kineveztetése
biztosítékul szolgál az iránt, hogy a párt s a mi-
nisterium közt eddig fennállott benső összeköttetés
a jövőben sem szakad meg. Ez pedig annál fonto-
sabb, mert éppen a törvényszékek rendezésénél s a
sok száz hivatalnok kinevezésénél multhatlanul szük-
séges, hogy ne kizárólag a mindig szűkebb korlátok
közt mozgó kormányzempontok, hanem a sokkal
általánosabb pártnézetek szolgáljanak politikai vezér-
elvül, mert a párt képviseli leghívebben az ország
többségének intentióit. Mint pártunk egyik vezér-
tagja Bittó ismeri, magába szívta az országban s
párt kebelében a bíróságokra nézve fölmerült jogos
óhajokat, s kineveztetése kétségkívül azt jelenti,
hogy ezen óhajok tekintetbe vétetni, lehetőleg meg-
valósíttatni fognak. Súlyos, sokoldalú tevékenység
várakozik az új miniszterre. Nehéz a teher, melyet
vállaira vett, de a vállak erősek s meg fognak vele

birkozhatni. A Deák-párt rég nem üdvözölt kineve-
zést oly lelkesedéssel, mint Bittót, mert benne
minden képesség, minden tulajdon megvan, mely
hivatalához, feladatainak teljesítéséhez szükséges. Hor-
váth Boldizsár visszalépése kétségkívül veszteség a
kormányra s a közügyekre, de azon biztos reményt
táplálhatjuk, hogy az új minister e veszteséget nem
fogja érezhetővé tenni.

Bukuresti levél.

(Saját levelézőktől.)

Május 30. 1871.

(L.) XVII. A választások elvégre befejeztettek; a
kormány mindenütt győzött, mert 157 képviselő között
alig 25 tartozik az ellenzékhez. Van tehát oly kamaránk,
milyent a Catargiu kabinet akart, az az oly testület, mely
egyhangulag meg fogja szavazni a kormány minden elő-
terjesztését. Nem hiszem, hogy ilyen hosszú életű
lehessen és a haza javára jó gyümölcsöket teremhessen.
Láttunk mi más egyérmű kamarákat Bibesco, Stirbey s
Kousa fejedelmek idejében — Francziországban is volt
ilyen Fülöp Lajos és Nápolyban Bomba király idejében —
és hová vezeték a dynastiákat? — Nem akarok proféta
lenni, hanem azt hiszem, hogy Károly romániai fejedele-
mei napjai meg vannak számlálva. Igaz, hogy a
jelenlegi kabinet dynastia ellenes, hanem legalább a lát-
szatot meg kellett volna menteni, és nem kellett volna
annyi teljesen ismeretlen embert és oly neveket a kama-
rába hozni, melyek visszatetszést szülnek.

Azt mondtam, a jelenlegi kabinet dynastia-ellenes,
és azt újból állítom. A jelenlegi miniszterek egyike sem
tartozik Károly fejedelem párthíveihez, ők csak tükör a
trónon, mert arra pillanatnyilag szükségük van; de mi-
helyt elég erőseknek érzendik magukat helyzetükben, ők
lesznek az elsők, kik tőle menekülni igyekeznek.

A kamarák május 23-ikára (június 4.) rendkívüli
ülésszakra hívták egybe. Legelőbb meg fogják szavazni
a budget-et, azután a kölesönt és végre nagyon valószínű,
hogy a kamara, a kabinet által izgatva, a jelenlegi al-
kotmány megváltoztatását fogja sürgetni.

Az ellenzéki lapok telvél panaszok s recriminációk-
kal azon visszaélések ellen, melyeket a választások alatt
a végrehajtó hatalom elkövetett. Így többek közt azt írja
az egyik ellenzéki lap: „Sajátságosan jellemző esetek
minden választó kerületben fordultak elő; például Arges
kerületben s pedig Yon Bratiano születése helyén, a nagy-
birtokosok részéről Epureano választatott meg képviselőnek
s pedig majdnem egyhangulag; ezen utóbbi a volt minisz-
terelnök, kinek kormányja alatt a mult évben a választá-
sok alatt katonai hatalomnak kellett közbelépni és fegy-
vert használni, mely alkalommal 4 választó az ellentállás
áldozata lón. Ugyanazon helységben, hol a vörösek né-
zete szerint ártatlan vér ontatott, minden pressio nélkül
a fővetkes nemzeti képviselővé választatik, — Ploestben,
hol a kormány több év óta 6 követ közül alig egyet volt
képes keresztülvinni, nem választatott ellenzéki képviselő;
szintugy Bukarest s Jassyban, az izgatás középpontjaiban
megverettek a vörösek s frakcionisták. Különösen figye-
lemre méltó, hogy a Bratiano testvérek, Nikola Golesco
és C. A. Rosetti mint a vöröspárt fővezérei, továbbá a
volt miniszterelnök Yon Ghika, a Slatineano terembei
merény főintézője, minden választókerületben csekély ki-
sebséggel buktak el.”

A botuszanyi választás valóságos botrányra adott
alkalmat. E városban négy lyceumi tanár az ellenzéki je-
lőltre szavazott s ezért elmozdítottak hivatalukból; a
többi tanár látván az igazságtalanságot, beadta lemondá-
sát. Ezért az iskolát be kellett zárti s a növendékeket
szüleikhez visszaküldeni. Ennél is gyalázatosabb eset
fordult elő Mehadinta kerületében, hol Citu Majorescu
kormánypárti jelölt lón képviselő; de ezen uriember na-
gyon ismeretes rossz hírnevéről; előbb nőnőveldeje volt
Jassyban, honnan a kisasszonyok rendesen mint nem kis-
asszonyok tértek szüleikhez. E választás annyira felinge-
relte Tell tábornokot, hogy Catargiu társait nyilvánosan
lepiszkolta s lemondását beadta; azonban maga a fejede-
lem kibékítette a két minisztert.

A vasuti kérdés, ha a látszat nem csal, új stadi-
umba lépett. A romániai töképenzesek egyesülni készülnek,
hogy Strousberg concessióját maguk számára megszerezzék.
Ugy hiszem, hogy ez pium desiderium fog maradni, mert
az országban sehol sincsen meg az erre szükséges pénz,
idegen bankár pedig vonakodni fog a romániai financia-
emberek kezébe pénzt adni.

A hadkiegészítési törvény keresztül vitele tárgyában
egy kormányrendelet adatott ki, melyszerint az 1871-ben
állítandó 13,830 ujoncz közül 3810 a határőrök kiegészí-
téséhez, 10,020 pedig az állandó sereg- s a rendőrök
csapatjához sorozandó be.

Mintán Donici elbocsájtott, Francois Gaildny ne-
veztetett ki az összes romániai vasutokhoz ellenőrré.

Az egyenes adók igazgatósága közhírré teszi vala-
mennyi adóköteles — szabadság tulajdonos — és föld-
birtokosnak, hogy f. é. június 1-jével az új adótörvény

értelmében az 1872—76-iki korszakban az általános meg-
adóztatási rendszer lép életbe. A földbirtokosok felhivat-
tak, hogy maguk vagy megbízottjaik birtokairól hű és
kimerítő jövedelem vallomást tegyenek az adóbizottságok-
nál. Ismervén ezen ország erkölcsösségét, képzelhetni, mily
való hívek lesznek ezen vallomások.

Floresco hadügyminiszter két tisztí iskolát állít fel,
egyét a gyalogság, a másikat a lovasság számára. Min-
den zászlóaljából 2 tiszt tartozik az oktatásban részt venni.

BELFÖLD.

Déva, 1871. máj 24.

— A derék Baresay Lászlóné, b. Bruckenthal Ánto-
nia a következő körlevelet intézte Hunyadmegye nőihez:
„Most, midőn az emberi szellem rohamos fejlődésé-
nek áramlatai hozzánk is elhatottak s a folyton tökélete-
sedő társadalmi viszonyok az egyéntől testi és lelki erői-
nek teljes kiképzését igényelik, mindinkább érezhetőbbé
válík az olyan tanintézetek szüksége, melyekben a mind-
két nemen levő nemzedék magának a szükséges miveltisé-
get megszerezheti.

Miután megyénkben a kor igényeihez alkalmazott
több községi iskola működését már megkezdte s még
több alakulóban van, Petrozsényben egy polgáriskola szer-
vezése munkába vétetett, Déván, 7 tanárral, az állami
fitanítóképezde javában működik s egy al-reálskola felál-
lítása a megye érdemes bizottmányának nagylelkű áldozat-
készsége folytán a magas kormány által biztos kilátásba
helyeztetett, bizton azt állíthatjuk, hogy fiu-gyermekeink
első — neveléséről egyelőre kellőleg gondoskodva van. —
Anynyival kevésbé mondhatjuk el ezt leányainkról. Pedig
nem tökéletesen egyenértékű tényezője-e társadalmunknak
nemünk? s ha a férfiem haladásával lépést nem tartunk,
vajjon megfelelőünk-e honleányi és családanyai hivatá-
sunknak azon mértékben, mint nemes rendeltetésünk azt
tőlünk megköveteli? S föltéve, hogy miveltetésünk további
elhanyagolása a fiak haladását károsan nem is akadályozná,
egy a miveltésben magasabb fokra emelkedett férfi nem-
zedék mellett nem fogunk-e mi már közelebbről odagig
törpülni, hogy eddigi jelentőségünket teljesen elveszítve
áldásos befolyásunk megszűnjék a csöndes családi és a
közéletre egyiránt, a mi pedig ledrágabb kincsünket, eddigi
büszkeségünk összességét képező?

Vádoljanak bár gondtalan könnyelműséggel bennünket
nemünknek ellenségei, hölgyeink, erősen meg vagyok győ-
ződve affelől, hogy önök velem együtt számtalanszor föl-
tették magoknak ezen aggasztó kérdéseket, s szorongatott
lelköknek legfőbb gondja volt ezen égető szükségén segít-
hetni. Meg vagyok győződve, hogy önök minden áldozatra
készek, mi által leányaink számára dicső emlékü és anyá-
ink magas erényeit biztosítani képesek leszünk. S hogy ezt
tehetjük, erőnk hiu tulbecsülése nélkül, erősen hiszem, ha
meggondolom, hogy a mit egyesek is megközelítőleg el-
érni képesek, egyesült erővel mennyivel könnyebb azt lé-
tesíteni.

Nem azért mintha a kezdeményezés érdemét akar-
nám megszerezni magamnak, hanem mivel a sebesen ha-
ladó idő nem vár, míg az illetékesebbek valamelyikének
szerénysége neki bátorodik, teljes tisztelettel fölkérem
önöket, szeretett hölgyeim! kik forrón szeretett hazánknak
leányaink okoszerü nevelésben foglalt üdvét honleányi ne-
mes szívükön viselik, szíveskedjenek folyó évi jun 14-én
délután Dévára befáradni tanácskozándók affellett: mikép-
pen kellene nagy cselünk megvalósítására csekély erőnket
egyesíteni? Föl tehát szeretett kedves társaim! állítsunk
iskolát, hasonlót ahhoz, melyet férjeink buzgalma fiaink
számára létesített! Mutassuk meg, hogy nemes törekvé-
sekben velük versenyezni tudunk s akarunk is, s ha ők a
miveltetés fejlesztését tüzték ki hivatásukul, mi abban
velők teljes mértékben osztozni kívánunk. A jelszó: „szak-
avatott vezetés mellett teljesen felszerelt nőnevelő inté-
zet!” Eljén a haladás! Előre!!!

Leendő összejövetelünk célja a szükséges nőnevelő-
intézet létesítésének módozataira vonatkozó eszmék kicseré-
lése, megvitatása s esetleg egy hunyadmegyei nőegylet
megalakítása.”

Országgyűlési tudósítás.

Pest, június 2.

Elnök: Somssich Pál; jegyzők: Jámhor, Buja-
novics.

Babes Vince számos hozzáérkezett anonyim levelek-
től indítva interpellációt intéz a belügyminiszterhez a
szegedi királyi biztos által állítólag gyakorolt torturák
ügyében s kérdi: van-e a kir. biztosnak erre meghatal-
mazása, s szándékozik-e a miniszter az ország műveltségi
állapotát compromittáló visszaéléseknek véget vetni?

Kapp Gusztáv az igazságügyminiszterhez intéz inter-
pellációt, s azon alkalomból, — hogy a talmácsi per actáit
az ügyállás megismerése végett a legf. ítélőszéktől mint-
egy 5 hó előtt kivette, s mindeddig vissza nem adta,
kérdi, mire alapítja a miniszter ezen jogát, s indokolható-
nak véli-e az igazságszolgáltatás ilyképi hátráltatását.

Kiadatnak az illető minisztereknek.

Gr. Apponyi Albert főrendiházi jegyző üzenetet

hoz, mely szerint a főrendiház a bíróságok rendezéséről szóló törvényjavaslatot módosítással, a többi közelebb tárgyalt javaslatokat pedig változtatlanul elfogadta.

Ordódy Pál az áll. igazoló bizottság részéről jelenti, miszerint Kelecsényi képviselő 30 nap fentartása mellett igazoltatott.

Elnök Hoós Ferenc és Chorin Ferenc végleges igazoltatását jelenti be.

Széll Kálmán előadja az áll. pénzügyi bizottság részéről tesz jelentést, mely szerint a pestvárosi 5 milliónyi kölcsön illetékmentességét elrendelő törvény elfogadásra ajánlatik.

Királyi Pál a kp. bizottság részéről jelentést tevén, ajánlja a pesti közutak alkotása folytán leendő építkezésekről szóló törvényjavaslat elfogadását, Pulszky Ag. pedig a kivándorlások iránt Északamerikával, valamint Peru-, Chile stb. államokkal kötött kereskedelmi és hajózási szerződések becikkelyezése irántiakat.

A jelentések kinyomatnak.

Felvétetvén a napirend, a ház harmadszori felolvasás után véglegesen elfogadja a vízszabályozási társulatokról és a gátrendőrségről szóló törvényjavaslatokat.

Alkotmányos tárgyalás végett a főrendiházhoz át-tétetnek, e végből a jegyzőkönyv hitelesítettén, elnök holnapra osztályülésekre hívja meg a tagokat.

Irányi Dániel a tornászati behozatala iránti határozati javaslatát holnap kívánja indokolni, különben is a holnapi ülésnek kevés tárgya van, — pártolják: Almásy S. és Csanády S.

A többség nem kívánja ezt. Ülés vége 12 óra 10 perckor.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, június 5.

(s.) A német parlamenti viták közelebbi időben igen érdekes alakot öltöttek és sok tanulságot nyújtanak.

Bismarck nagyon megszokta már a vak engedelmességet a háboruban és azon kívül is. Korlátlan uralomvágya legujjabban kibújt a német parlament tárgyalásai közben. Olvasóink ismerik a közte és a birodalmi gyűlés közt Elsass tekintetében felmerült csekély eltérést. Daczára, hogy azóta a kancellár mindent elért, a mit kívánt, kedvezőnek tartja az időpontot arra, hogy lapjába a legdurvább és legkihívóbb módon meglecikéztesse, nem az ellenzékét s nem csak a német birodalmi gyűlést, hanem a liberalizmust in genere, „mely a kormány hatalmának megszibbasztásában keresi a népek jóllétének főfeltételét.”

E jelenség elég fontos, hogy közöljük az említett czikk főbb helyeit:

„Rövid idő óta — mond — a német parlament a birodalmi kormány irányában oly állást foglalt, melynek veszedelmes voltát senki sem fogja félreismereni, ki itélre képes. A birodalmi gyűlésnek, mely hivatva volt egy nagy kor roppant vívmányait tartósan értékesíteni, s a német nép öröm- és hálataljes indulatából indult ki, kivált azon feladat jutott osztályrészül, hogy növelje azon szellemet, melynek ama vívmányok köszönhetők a kormány és népi közti egyetértés szellemét. Ily értelemben az első német parlament minden hazafias lelkiismerete bizonyosan kötelező imperatív mandatumot kapott a nemzettől, s ily auspiciumok alatt kezdődött az ülésszak. Józan felfogás szerint a dolgok fejlődése az egyetértés még szorosabbra fűzését

kívánta, mert napról napra világosabb lett az eddigi politika helyessége és sikeres volta.

Mindamellett a nemzeti képviselő ellenkező irányban halad. A liberalizmus régi kerékvágásába jut és az államéletet ismét a pártküldelem hánykódásainak akarja kitenni. Miután a liberális doktrína, mely a kormányhatalom gyengítésében látja a népek jóllétének feltételét, lesújtó tapasztalások által alapjában megingattatva hitét veszít, és kényszerülve volt egyidőre háttérbe vonulni, most ismét főlemeli fejét és fölébred régi hite, hogy csalatkozhatlan és általános uralomra van hivatva.

Olaszországban a dolgok kezdenek furesa fordulatot venni. Anyoni bizonyos, hogy Olaszország nagyban készül. Nagymértékű zabvásárlásokat tesz, erőit erősíti. Egy újabb táviratbaa ezek állanak: A kormány az erdők rögtöni felszerelését és élelmiszertel ellátását rendelte el. Velenczébe pedig parancsot menesztett az ottani pokolgépek lefoglalása és hasonlólk készítése végett a különböző kikötők elzárására.

Egy másik távirat így egészíti ki azt: „A kormány megerősíteni rendelte a Franciaország felőli határokat, főleg a casa le-alexandriai vonalon. A monte Albanon több erőd és a Tanaró folyó torkolatánál két vár építése tervezetik.”

Mint tudjuk, e készülődések a francia és olasz kormány közt már szöváltásra szolgáltatnak alkalmat és így a legnagyobb mértékben kiérdemlik figyelmünket.

Párisból most már közvetlen forrásból kapjuk a tudósításokat. Ezek csak kiegészítik ama borzalmas jelenségeket, melyeket a táviratok jeleztek. Ott biz egy új „rémmuralom“ út fel sátrát. A „commune“ után a „rend“ emberei dühöngnek. Minden kaszányában, minden téren lövik az embereket föbe. Még pedig oly csoportokban, hogy 100—150 van együtt. Mac-Mahon egy kiáltványa szerint, ki most Páris ura, a várost 4 katonai kerületre osztatta és az illető katonai parancsnokokat egyszersmind minden polgári rendőri hatalommal felruházta.

Az utcákon tömegesen rothadásnak induló hullák ki-gözellése már aggasztóvá kezd válni, mert félős, hogy járványokat fog előidézni. A „Moniteur Universel“ azt a javaslatot teszi, hogy a hullákat égessék el.

A politikai pártok magagtartása Franciaországban, az éles ellentét, az animositás, mely ezek tielmei átvonul: azon szomorú kilátást adja, hogy a párisi commune legyőzése csakis mulandóan állítá helyre a szerencsétlen nemzet belbékéjét.

A versaillesi nemzetgyűlésen a monarchikus pártok mind erősebben kezdenek mozogni. Minden oda mutat, hogy azon visszahatást, melyat a commune garázdálkodásai idéztek elő a közhangulatban, teljesen felhasználni törekcsenek saját céljaik valósitására. Az államesiny erősen készülöben van, s talán Thiers alól már ki is vonták volna a kormányászkét, ha meglebbe azon emberük, ki elég képességgel bírjon e felforgató politikai mozgalmat a kellő mederbe téríteni.

Changanier-ban megvolna ugyan a hajlandóság e szerepre vállalkozni, csakhogy nagyon öreg és nem bír elég népszerűséggel a katonaságnál Mac-Mahon-nak is tetek volna már állitólág ez irányu ajánlatokat, csakhogy Mac-Mahon, ugy látszik, nem akarja magát a politikába ártani, és a neki bizalmasan felajánlott missiót valószínűleg vissza is utasítá. A monarchisták helyzete különben is igen nehéz, mert a köztársaság ellen állacsinyt mérényleni veszedelmes dolog; ugyanis a császárság javára íthet ki, a bonapartismus vizsátérte a monarchisták előtt ép oly gyűlölt, mint milyen a köztársaság fennmaradása volna.

s a termékenység által beleröben is folyvást nyerni látszott. Mintha gazdag ereje feleslegét éveken át eltéve tartogatta volna fönn e gyászos, majd a jövő reményein táplálkozó korszakra, melynek legnagyobb szüksége leend a költő dalára, hogy vigasza legyen az időnek, mely e nemzetre súlyosodik. Mi mindnyájan megértettük őt. Kik akkor ifjak valánk s — mint Sforza Lajos egy bőséj borzalmai alatt — hirtelen öszülénk meg: mi, tudjuk, hogy ő csak azt dalolta, a mit mindnyájan éreztünk. Milliók szívéből vette a hangot, szót. S ez legmagasb költői érdeme, ez koszorujában a leghervadhatlanabb lomb. Mert csak a ki kora mozgató eszméit s a százazreket átható érzéseket birta ugy kifejezni, hogy bennök mindenki sajátjára ismerjen, s csak a kifejezés szerencséjét vallja a költőnek, — csak a ki egy egész idő érzületének, meggyőződésének és szenvedélyének tudott hangot adni, s ki ezáltal mély és állandó hatást gyakorolt kortársaira, — mert nemzetek csak oly fáklya után indulnak, mely a saját szíveikben égő tüznél gyujtatott meg, — csak a ki ily értelemben volt vezére, prófétája, vátese korának: csak az számíthat a költő halhatatlanságára.

Tompa e kevesek közé tartozik. Mint Zrinyi, ki török bombák lángparittyái közt írta Szigeti veszedelmét, melyben a hitért s hazáért örömmel haló hőst angyalok viszik egyenesen égbe; mint Berzsenyi, a felkelő nemesség buzdító dalnoka s a „romlásnak indult hajdan erős magyar“ bus ostromozója, mint Vörösmarty, a szabadelvű nemzeti és reform-párt ép oly nemes mint költői képviselője mint Petőfi, a forradalom lángajku dalnoka, ki karddal pengette lantja hurjait s holttestén átszárguldo fújó paripák édes körmei alatt vesztett el; s mint az — kit nem nevezhetek, mert köztünk ül, a szerény homloka fris koszoruját gyöngédtelem kézzel érinteni nem bátorodom: — ugy Tompa is a maradandó költő nevet az által biztosítja magának, mert korának hű tolmácsa volt!

Ha az irodalom-történet írója, kinek én adalékokat alig szolgálhattam, följegyezve találja róla: hogy az iskolából még ki sem került fiatal költő „Népregei“ akkor szo-

Hogy Thiers, ezen — politikai válsággal fenyegető fizelmekkel szemben mit fog tenni, azt mindaddig egyetlen szóval sem engedé sejtteni. Az lehetetlen, Thiers minderről ne birjon kellő tájékozottsággal, és hogy az eseményeknek szabad menetét akarjon engedni. Neki is kell lenni tervének, melylyel egy napon azután meglepi majd a világot. A nemzetgyűlés egy része soha sem csinált titkot abból, miszerint rá nézve nagyon kíváncsot volna, ha a jelenlegi kormányból azon férfiak, kik a nemzeti önvédelem kormányának is tagjai voltak, kilépnének. S csakugyan már napok óta hire jár, hogy Jules Favre és Picard vissza akarnak lépni. E visszalépés újlag ismét demontiroztatott; de Thiersnek republikánus collegái alig fogják sokáig tartatni magukat, ha a végrehajtó hatalom feje komolyan nem bának el mentől előbb a mostani nemzetgyűléssel.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, június 5. 9 ó. 31 p. d. e.

Érkezett: június 5 10 ó. 35 p. d. e.

Grousset jun. elsején este Párisban elfogattott; Pyatról azt hiszik, hogy Párisban van elrejtve. Allitólág ma a nemzetgyűlésben inditványoztatni fog Thiers elnökségének két évre való meghosszítása. A nemzetgyűlés hadügyi bizottsága az általános védkötelezettség elvét elfogadta.

A bukaresti kamara ülése jövő hó elején fog megnyilni.

Klapka tábornok hosszas kihallgatáson volt Bismarcknál, ki igen kedvezően nyilatkozott monarchiánkról.

Londonban a republicanusok és democraták védbizottságokat alakítottak a menekült communalisták védelmére.

Párisban az elfogatások, házmotozások még folyvást tartanak.

Conservatoriumi hangverseny.

A kolozsvári zene-conservatorium új életének első jelét vasárnap, a tagok számára rendezett, rendes hangversenynyel adta.

Ezen annyira fontos intézet évek óta tespedett; azok, kik annak idején nagy buzgalom s áldozatkészséggel alapították és sok ideig vezették, az évek hosszu során át lassanként elhaltak, mig végre annak ősz igazgatója, Ruzicska, szintén elköltözött e világból. A régi alapszabályok s régi szervezet korunk keretébe sehogy sem akartak illesni, azért az újabb zenészet s zenekedvelő közönség új alapszabályokat dolgozván ki, a zene-conservatoriumot phoenixként hamvaiból új életre támasztotta fel. Azonban, ha valahol, ugy ezen intézetnél állanak Renan szavai: „Les hommes sont tout, les règlements très peu de choses.” A vasárnapi hangverseny megmutatta, hogy egy erőyes, ügybuzgó s képzett igazgató mit képes tenni majdnem mesésen rövid idő alatt. J a k o b y zene-conservatoriumi igazgatónak sikerült először Kolozsvár működő zenészeit és dilettansait egy hatalmas zenekarba összesíteni, de sikerült azonfelül a zenekart ugy vezetni, hogy az előadás alig enged kívánni valót.

De térjünk át a hangverseny programjára. Ez hét számból állott. Az első s utolsó előadta a zenekar, s

katlan hatást tettek s rendkívüli keletnek örvendettek; hogy a Kisfaludy-társaság a „Népregek“ közkedvességük költőjét, már 1847-ben sietett tagjai koszurájába fűzni, hogy a Kisfaludy Károly, Vörösmarty és Czuczor által egyengetett uton megindult új népies iskola Petőfi és a Toldy dalnoka mellett az ő nevével egészíté ki triaszát; hogy az akadémia, tízévi tetszhalála dermedtségéből ébredve, 1858-ban, első tagválasztó gyűlésén keblébe hirta meg; hogy a Kazinczy-ünnepen az ő himnusi szárnyalásu felséges ódáját koszoruzta; hogy 1868-ban a hat évi időköz költői művei legjobbjának szánt eagy jutalom koszorujával már csaknem haldokló költő halántékait ékesítette: miadezekben hár hű és igaz igen halvány kifejezését találja a méltánylatnak, mely Tompa lantját e hazában kísérté, s annyiszor megtapsolá.

De ha tanulmányozni fogja ama szomorú korszak belső történetét; ha a rémeket idéző éjféli óra sötétében a fölfölvillanó égi sugárt követi, s a lassankint szürkülő, majd hasaedó hajnal átmenetét kíséri szemével; ha keresni fogja a hatást, melyet e kor eseményei a nemzet lelkiületére, kedélyére, jellemére tettek; ha az érzelmek és eszmék után nyomoz, melyeknek csirái ekkor erjedtek meg, indultak szárba, s fejlődtek ki; ha mindazt, mi egy magához hű nemzetet szerencsétlenségében fölemelt, biztatott, erősített és lelkesített, megismerni, megérteni igyekszik; s ha mind-ezt Tompa dalaiban fogja a legmélyebb igazsággal s legnagyobb erővel kifejezve találni: akkor érteni fogja a hatást, melyet Tompa korára tett, s nevé a történet ama lapjára jegyzendi elévületlenül, melyre a magyar nemzet hősies kitartásának, magához, multjához való törhetlen hűségének nagy emlékezete van fölvésve.

S mert e korszak emléke a magyar történelem — viruljon bár e nemzet, mint a pálmafa, vagy jöjjenek ismét hasonló megpróbáltatás évei — örökre feledhetlen lesz: azzal együtt ama kor leghűbb tolmácsának, Tompa Mihálynak neve is fennmarad, mig Kárpátoktól Adriáig s a négy folyam mentén magyarul beszélnek!

(A „Pesti Napló“ után.)

A 'KELET' TÁRCZÁJA.

Szász Károly emlékbeszéde.

Tompa Mihály felett.

— Az akadémia május 20-án tartott közülésén. —

(Folytatás és vége.)

S most hosszu sorban következtek a haza sorsa fölötti gyász amaz énekei, melyek, mint a fűzfára aggatott lant melletti kesergés a babyloni vizeknél, s mint Jeremiás siralmi egykor, szóltak egy lesújtott nép szívéhez; melyeknek velöket rázó hatását csak a ki együtt érezte mindazt, a mi a költő szívéet tölté, (de mely magyar ne érezte volna?) értheti meg tökéletesen. Mig Tompa életgyökerén már rágódni kezdett a halálos baj férgé, mig a haza leveretése tompultságából alig s csak félve kezdett eszmélni, a hanvai lantra érzehurok húzódtak fel, melyek keményebben szólnak, de egyszersmind mélyebben is rezgenek a természet és szerelem hajlékonyabb, gyöngédebb hurjainál.

Emlitsem-e egyenkint e hatalmas énekek czimeit? Felesleges, azelőtt a nemzedék előtt szólván, mely ama kort átélte, s érzelmei és szenvedései emlékéit szívébe s arcza barázdáiba vésvé viseli, mely átérzette e dalokat s sirt és lelkesedett rajtuk. A kor belső, érzelmetörténete van megírva azokban; ama korszaké, midőn lelkesítő s esatára hívó szózat nem hangzott, s csak keseregni lehet a romokon, és az elbukott hősiség ügye igazságában csak tragikái elégtételt találhatott; midőn a hatalmat szemtől-szemben megtámadni nem lehetett, de brutusi álarcz alatt vérig gunyolni és sebezni magunknak benső elégtételt venni rajta — igen; s midőn végre az ébresztő fuvallmak megindultával az első szabadabb lélekzetet szét lehetett vinni völgynek és halomnak, — s elburkolva még, de annak, a ki együtt érzett, világosan, érthetően leheté bátorító szót adni a viszsztatért jobb napokra.

Tompa lantja ez évek allatt volt a legtermékenyebb

pedig elsőnek Zampa, utolsónak Fra Diavolo nyitányát. Valóban bámulatos biztossággal adatott elő mindkét nyitány és ha szabad ez alkalommal egy óhajt kifejeznünk, azt kívánjuk, hogy a közönség pártfogása lehetővé tegye a zene-conservatoriumnak újabb fuvó, különösen pléh-hangszerek megszerzését, hogy így némiképen a mutakozó hiány is kipótolassék; mert hogy e tekintetben még hiány van, azt különösen Fra Diavolo nyitányának előadásánál tapasztaltuk.

A második számot a „Hilaria“ dalegyet adta elő. Netzernek „Bányászadal“ című férfikarát választották e célra, melyet szép praecisióval adtak elő. Reich Lajos úr akadályozva lévén, a fuvola-hangverseny elmaradt; e helyett Weisbach Jeanette kisasszony énekelte egy magyar népdalt. Ezután következett egy trio az „Afrikai nő“ című operából, zongora-, hegedű- s harmoniumra előadva a gyermek Gyarmathy Laura k. a., Gegenbauer s Lothscharek által. A két utóbbi úr, mint executiv zenész előnyösen ismeretes közönségünk előtt és talán e körülmény hatott a kisasszonyra, hogy egy első kísérletnél soha sem látott bátorsággal ült a zongora mellé, és mint műkedvelő, ifjúsága daczára, biztos játékával kellemesen lepte meg a közönséget. — Az ötödik szám Weisbach Jeanette egy magándala volt a Sevillai borbélyból. A kisasszony határozottan tehetség, kinek szép jövőt jósolhatni; hangterjedelme nagy, kényolczadnál tovább terjed, és mi legfőbb, eddig valóban óvatos kéz által vezetve, ha ezen úton tovább is halad, elérheti a művészet tökélyfokát, melynek első fokára már eljutott. — Nunc venio ad fortissimam! Capriccio, Mendelssohntól, zongorán előadta Bokros Ádám-né zenekar kísérettel. Bokrosné művésznő a szó teljes értelmében, ki könnyűséggel, biztossággal s meleg érzéssel adta elő Mendelssohnnak ez értékes, de technikai tekintetben nehéz darabját. — A mondottakból láthatni, hogy ez első rendes conservatoriumi hangverseny valódi tanúságot tón arról, hogy conservatoriumunk új életre ébredt, s hivatalva van arra, hogy Kolozsvár zenészeti viszonyaira jó befolyást gyakoroljon. Quod Deus faxit!

NAPI HIREK.

— A király, mint a „Reform“ hallja, fölszólította Andrassy Gyula gr. miniszterelnököt, hogy ajánlana Rudolf trónörökös számára egy magyar történet-tanárt. Nem szükség tán kiemelnünk ezen tény fontosságát és jelentőségét. Mindnyájan tudjuk, hogy az uralkodói erények rendszerint a természet adományai ugyan, de, a mennyiben tanulással a szellemet tökéletesíteni lehet is, kell is, — uralkodni csak a történet tanítja az embert. A ki valamely nép fölött uralkodni van hivatva, hivatása áldásos teljesítésének első föltétele, hogy azon nép történelmét ismerje, története szellemét fölfogja, tőle áthatva legyen. Örömmel jegyezzük föl, hogy — ha különben jól értesültünk, — a kezdemény a királytól magától indult ki. Ily körülmények közt nem lehet, hogy az illető tanár személyének megválasztása iránt teljes bizalmunk ne legyen a miniszterelnök tapintatában s hazafias érzületében.

— A miniszteri székből megrongált egészségi állapota következtében távozni kénytelen Horvát Boldizsártól meleg sorokban vesz bucsut a P. L. vezércikke. Maga szellemi tehetség, megingathatlan jellem és végtelenségig menő áldozatkészség a jó oldalak, melyeket előismeréssel emel ki a cikkek. De gyöngeségeit sem hallgatja el a távoznak: a túlszíneseget s az érzelmi túlságos hatalmát, mely alól csak ritkán birta emancipálni magát. Így tényképpen beszéli a cikkek, hogy egy félörült izraelitánál pörös ügyében egész nyáry lakáig üldözték a minisztert; a szegény asszonynak azt mondták, hogy Horvát B. nincs otthon, de ő a kapunál várakozott, hogy vagy jövet vagy menet csak megfogja valahogy. És a miniszter úgy segített magán, hogy egy hátsó ablakon mászott ki s szökve hagyta oda villáját. — E gyöngesség ugyan nem volt előnyére a miniszternek, de annál szebben jellemző az embert.

— Dr. Heinrich Gusztáv a derék „Figyelő“ ben ösmertetvén Mátrai Ernő Philosophiai Chrestomathiáját, cikket a következő sorokkal végzi: „Kívánjuk, hogy szerző e nagy horderejű és legtisztább lelkesedéssel eredt munkát, minél előbb végezhesse be, de kívánjuk egyszersmind, hogy munkája számos és gondos olvasót találjon. Hogy ezek élvezettel és hálával fogják e szép művet tanulmányozni: arról kezeskedik a tárgy magasztossága és szépsége, de szerzőnk tudománya és tapintata is, mely tulajdonságokon a munka alapszik.“

— Engel József, gyógyszerész úrtól 3 o. é. frtot vettünk a sz.-lászói tűzkárosultak részére. Köszönet a szenvedők nevében. A Szerkesztőséghez tehát eddig e célra 6 frt gyűlt.

— Pályázatok. A kolozsvári m. kir. dohánygyári igazgatóságnál egy II. osztályu gazdasági kezelői állomás, 1100 frt fizetés, szabad lakás, vagy 150 frt évi lakáspénzzel és 8 öl fajárandósággal tölendő be. A folyamodványok június 15-éig a pénzügyminiszteriumhoz küldendők. — A nagyszabeni m. kir. pénzügyigazgatóságnál egy titkári állomás 1200 frt fizetés s 200 frt lakpénzzel betöltendő.

— Bárány András, nagyszabeni gör. kath. érsek, mint sajnálattal halljuk, súlyosan megbetegedett.

— Régiségek. Kolozsvár főpiacán a fiscus épülete előtt most ásnak egy nagy gödröt, melyben számos régiséget lelek; így láttunk több Commodus korabeli rézpénzt, felette régi téglákat stb. A talált tárgyak Muzéumunk régiségi osztályába jutottak.

— Amaz öngyilkos, kiről legközelebbi számunkban emlékeztünk, csakugyan lenyúl eredetű s a Keleti vasútnál mint mérnök volt alkalmazva; neve Wernitzky s testvéröccse azon Wernitzkynek, ki a commune hadseregében a tábornok feje volt. Azt mondják, hogy bátyja sorsa fölött nagyon aggódván, búskomorságba esett s azért vetett végett életének.

— Az iparos-ifjúság által rendezett majális tegnap roppant nagy részvét, de nem a legkedvezőbb idő mellett

tartatott meg. Ezen majális valóságos népünnepély volt, a milyent csakis az iparos osztály képes teremteni, melynek kedélyét a modern prude ál-műveltség még nem rontotta meg. Az ifjabbak vígan táncoltak, jóval éjjel utánig, míg az idősek fölnyitván tömött tarisznyáikat és megrakott pinzeteköjüket, kedélyesen lakmároztak.

— Mikó Mihály, Marosvásárhelyi főkirálybírája, a következő körlevelet küldte szét. Belügyminiszter ur ő nagyméltóságának folyó hó 15-ről 121,183. számú magas leirata értelmében, a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló mult évi XLII-ik t. cz. végrehajtása iránti intézkedésre ugyanazon törvény 91-dik §-a nyomán hivatott, s idei június 15-kén Maros-Vásárhelyen a szék közházánál megtartandó bizottmányi közgyűlésre van szerencsém a t. bizottmányi tagokat tiszteltel meghívni. Ezen gyűlés tárgyai lesznek, a már idézett törvény 91-dik §-a által előírt küldöttség megválasztásán kívül; a) az utóbbi gyűlés óta érkezett felsőbb rendeletek s társhatósági átiratok felolvasása — illetőleg azok tárgyalása, — b) a Kövesdi Gyula halálával üresedésbe jött alügyeszi állomásnak választás utjánai betöltése, — s más a bizottmány hatáskörébe tartozó ügyek ellátása.

— A Marosvásárhelyi „Székely Hirlap“ a következő sorokat közli, azon kép és bombastikus életrajz láttára, melyet Pap Miklós Orbán Balázsról lapja mellett oda megküldött. A „Sz. H.“ így szól: „Láttuk őt! azaz pardon, az arezképét láttuk csak; de meg van ígérve, hogy „ő jön“ Örülj, örvendezz boldog város, immár lesz megint a ki képedet viselje Pesten; még pedig sonika, ingyen jutsz hozzá; még egy ujjadat sem kell megmozdítanod érte; megkereste, lepingálta, idehozta, a szögletekre kiragasztja, és fix und fertig meg is választja néked a te önnön magát inaugurált philantropikus protektorod, gyámod és tanító mestered K. Papp Miklós ur! Oh boldog, kiskoru város! Te pedig „Székelyföld“ buzgó írójá, jer, repülj pártod karjaiba! De előbb köszönd meg érdemes mentorodnak, hogy fél M.-Vásárhelyt az ő politikai passiójának posványába süllyesztette kedvedért, illetőleg, hogy te annak a posványának a tetején annál jobban ragyoghass! . . . Köszönd meg neki nemes jelölt, — ha bírod. Ő, a mentor egyedül tudhatja csak, hogy erre mi szükség volt ténéked? mert te magad nehezen fogod tudni; valamint hogy mi sem foghatjuk fel ezt a gárnirungot a te megeléved és tudvaló érdemeid mellé! Evoe, a nagy Schwarzkünstler (magyarul: feketítő művész) mondja, — tehát jónak kell lenni; kivált a békétűrő, boldog M.-Vásárhely számára, az árva, elhagyatott M.-Vásárhely számára, hol P. M. ur szerint úgy kifogyott az irástudó ember, hogy már senkire sem talál a követi uniformis! . . .

— Uj-Yorkban jelenleg egy különös jogeset vonta magára a közönség figyelmét. Egy néger ugyanis gazdáját, a kinek szolgálatban volt, körülbelül egy év előtt meggyilkolta, s miután a tett elkövetése reá bizonyult, elfogott; eleint mindenki azt hitte, hogy elítéltetése rövid uton megtörténend, de csak hamar egy nagy akadályra akadtak; a gyilkos tudniillik süketnéma lévén, de még e szerencsétlenek A. B. C.-jét sem értvén, következképpen véderőjével nem értekezhetik; már pedig, ha gyilkosság miatt pörbe fogatik, okvetlen szükséges, hogy magát védelmezze, mert a bírának nem lehet őt minden előleges kihallgatás nélkül elítélni; — már egy ízben örültek akar-ták a kédes néget nyilvánítani, de akkor is ép az ellenkezőről győződtek meg, az a kérdés támadt tehát, hogy tulajdonképen mit tegyenek véle? a törvényszék az ügyet komolyan megfontolván, az akadály elhárítása tekintetéből azt határozta, miszerint „a gyilkos csakis azon oknál fogva, hogy kifogás nélkül elítéltethessék, oktatás végett a süketnéma intézetébe küldessék, a per folyama pedig egyelőre függőben maradjon.“ Amerikában tehát az ember még az akasztófára is különösen neveltetik.

— Egy cigány népzene-sz társaság az ezredben. A „Molinary“ magyar ezrednek, mely közelebb helyeztetett át a fővárosba, két zenekara van. Az egyiket, mint más ezredeknél, a tiszték fizetik, a másik az ezred legénységéből alakult. Az ezredbe ugyanis több „barna hazafi“ van besorozva, kik mindnyájan értettek valamelyik hangszerhez és midőn katonai kötelességüket elvégzik, összeállnak s minden új magyar darabot betanulnak. Az ezred e szerint soha sincs megakadva és mind az idegen táncdarabokra, mind a „csárdás“-ra jól betanult zenekara van.

— Kőcsi Károly ref. tanár temetése tegnap közrészvét között folyt le. A gyász-szertartást Szász Domokos végezte, a kísérő menetben pedig valamennyi felekezeti tanoda tanárait és a kath. főgymnásiumi és elemi tanoda összes ifjúságát is. A családi gyászjelentés így hangzik: Ilenczfalvi Horváth Róza, már özvegy Kőcsi Károlyné, saját és kiskoru gyermekei: Andor, Géza, Margit és Ádám; édes anyja: Gracza Krisztina s ennek férje: Gyulai József; testvérei: Horváth Ákos, Gyulai Árpád és Jolán, valamint közeli és távoli rokonai nevében kimondhatatlan fájdalommal jelenti, hogy forrón szeretett férje, az illetők édes atyja, veje, sógora, rokona Kőcs Károly, a kolozsvári evang. reform.főtanodatanvezető tanára, e hó 2-ra viradóra életének 42-dik évében, alig néhány órával boldog házasságuk 14-ik évfordulójának bekövetkezése előtt, rohamos tudóvészben meghalt. „Sirok én, az én szememből alá foly a könny, mert messze távozott tőlem a vigasztaló; az én gyermekeim is jajgatnak. Lássátok meg, ha van-e oly bánat, mint az én bánatom?“ A siralmak bus költőjének e panaszos szavai, mely igen illenek az özvegy ajkaira, ki egész élete boldogságot, jövője minden reményét, kised árvaí egyetlen gyámolát siratja a gyászravatalra borulva. És nemcsak az özvegynek, hanem ama nagyobb családnak, mely előtt ő a tudományok ösvényén világító szövétnék, meleg szívű barát és vezető vala: a tanuló ifjúságnak is méltán hullanak könyei, midőn vezérüket, áldásos munkássága delén látják körükből elragadtatva. Bizony ők is méltán sohajthatnak föl így: „Sirok én, az én szememből alá foly a könny!“ Igen! mindkét család meleg könyükkel fogja öntözni e sirnak virágait, melyekkel a természet igaz barátjának, hű fiának végnyhelyét behintí és enyhületet csak Istentől reméli, várja. Hült tetei e hó 4-én d. u. 4 órakor fognak, a boldogult belső

farkasutzeai tanári lakáról, fölöttök tartandó rövid ima után, a köztemető kertébe, örök nyugalomra tétetni.“

— „A szakácsné ostrom alatt“ czime egy könyvnek, melyet egy párisi gazdaszony azok számára írt, kik netán valamikor ostrom idején a főzés mesterségével különben nem igen boldogulnának. Ezen nevezetes szakácskönyvből közlünk néhány mutatványt: A számár — l'âne — finom husánál fogva a legdusabb asztal számára alkalmas ünnepi pecsenyének. A számárus a szerző szerint, „sokkal finomabb mint a marhahús és megérdemelné, hogy az ételapon folyvást szerepeljen.“ A lóhus nem különböztethető meg a marhahústól, hanem annak is 36 óráig eezet, olaj- s sóban kell feküdnie ép úgy mint a macskának, mely az ostrom alatt a legkedveltebb, legkeresettebb étel. Erre következnek a receptek hosszú sora, melyek szerint a cheval à la Parisienne, haché de cheval, cheval à la mode, Potafeu de cheval stb. finom lóhus ételek elkészülhetnek. A kutyahus marinirózva őz gyanánt szerepel. A patkányt nem ajánlja. Nem hiszük ugyan, hogy szerző elérje célját t. i. hogy az asszalt az új étkek egész sorozatával választékban gazdagabbá tette, hanem igen is, könyve a párisi ostrom egy érdekes emléklapja gyanánt mindig becses leend.

— A Barezaságból vesszük e sorokat: „Baron Benedek pesti bankár, még a mult évben (lásd „Pesti Napló“, 1870. év április 4-kén számát) 15 ezer forintot adott át a közoktatásiügyészségnek azzal a megbizással, hogy abból 3000 forintot a Kisfaludytársaságnak adjon át, 12 ezeret pedig egy, Hétfaluban (Brassó vidékén) a csángó magyarok közt állítandó népiskola céljaira fordítson. Ennek ma több egy événél. Hétfaluban nagy lenne ugyan a szükség ily iskolára, de a miniszterium még nem intézkedett tudunkra Baron ur nemes alapítványáról. Kérjük figyelmeztetésünk tudomásul vételét.“

— Balázs Sándor, az „Omnibus“ szerkesztője, városunk fia, körünkben mulat.

— Az erdélyi föltisztek városunkban időznek s folyó hó 4-kén tartának tanácskozást.

— A marhavész a szomszéd Bukovinában megszünt.

— Uj állam táviráállomás nyílt m. hó 24-én Bánffihunyadon.

— Oroszhegyi diszkardját, melynek kisorsolási ive csaknem fél Erdélyt bejárta, a Tauffer János kávéházában történt sorshuzásnál Moga Lászlónak jutatta a szerencse. A sorshuzásból begyűlt pénz egy részét a Tauffer Jánosnál megtekinthető postai vetény szerint Oroszhegyi életében személyesen vevé át, a halála után begyűlt 56 frtot a gyűjtők O-i fitestvérenek küldték el.

— Egy Simon Lövi nevű jómadarat nyomoz Hunyad megye törvényszéke. E jeles egyén sikasztás büntnyéért vád alá helyezettett, azonban jónak látta az igazság sujtó karja elől megszökni. Caractere — már a mennyiben nála caracterről lehet szó — a következő: 30 éves, nőtlen, közép izmos testalkatu, hosszukó arcu, vörös jó kinézésű, gesztenyeszin hajju, magas homloku, sötét szemű, ildomos orru és száju, egészséges fehér fogu, sötét szakállu és kised bajuszu, kerekded állu, különös ismertető jegyei nincsenek, jól beszéli a magyar, német, román és olasz nyelvet. Öltözte állott egy hosszukó kávészini német kabátból, egy sötétszürke pantalonból és mellényből, fővege egy szürke kalapból. Ezen egyén, ki felfogadás mellett tétetett szabadlábra, egy általa beadott bizonyítvány szerint az utolsó időben Szászvárost és Alvinczen mint izraelita tanító, valamint tudomás szerint nagyobb-részt Károlyfahérváron tartózkodott.

— Külföldi tutajosok. A pénzügyminiszterium a Fekete-erdőből 200 tutajost hozatott Erdélybe, hogy itt a tutajok szállítását eszközözzék, melyet hazájukban nagy ügyességgel kezelnek. Ezen intézkedés által sok vidék fája hasznavehetővé lesz, míg eddig hozzáférhetlen vala.

— Katonai növeldek felosztása. A katonai nevelő intézetek újja szervezése folytán a kassai felsőbb katonai növelde s a kismártóni hadapróindítet fel fog oszlatni s az ezek által eddig elfoglalt épületek csapatok elhelyezésére fognak felhasználtatni. A strassi és kuttenbergi nevelő intézetek a hallgatók nagy száma miatt párhuzamos osztályokat állítanak. A közeghi növelde egyelőre még meghagyatik. A st. pölteni collegiumban oct. 1-ével megnyitják a második évfolyamot.

Távíratl tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jun. 4-én 5%. Metalliques 100 frt 59.30. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 69.10. 1860. Kölcsön 100.90. Bankrészvény 791. Hitelintézeti részvény 200. frt. 285.10. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/2 kr. 123.35. Ezüst 121.25. Cs. kir. arany 5.82. Napoleondor 9.79.

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.75. Temesi 77.75 Erdélyi 76.—. Horváthországi 85.—.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Idegenek névjegyzéke

a Biasini szállodájában Kolozsvártt, Junius 3-ik és 4-kén 1871.

Barcsay László főispán Déváról. Mikó Antal főkirálybíró Gyergyóból. Turi Gergelyné képviselőné Háromszékről. Gracza József inok Dézsről. Diószegi Lajos ügyvéd Zilahról. Szilvási Sándor főispán Küküllőmegyéből. Torma Károly főispán Dézsről. Meld Misárd angol Beszterczéről. Holdvilági János birtokos Zalamegyéből. Ulpéter György kereskedő Nürnbergből. Kormos Rezső honv. menház megbízott Pestről. Mourad Effendi kereskedő Constantinápolyból. Hamorsky István kereskedő Pestről. Mikó Mihály M.-Vásárhelyről. Luts József birtokos Pestről. Kovács János birtokos Pestről. Derzi János birtokos Dézsről. Ibrányi Károly birtokos N.-Váradról. Fráter Béla birtokos Bihar megyéből. báró Kemény Györgyné Beszterczéről. Marschal Gusztáv mérnök Tövisről. Móssa Sándor birtokos Dézsről. Bodola Károly ministerialis hivatalnok Budáról. Merza Márton kereskedő Sz.-Ujvárról. Böllönyi Ignátz hivatalnok K.-Fejérvárról.

*) E rovat alatt közlötték csupán a sajtóhatóság irányában vállalt felelősséget a szerk.

Maláta szappanok

fürdői és pipere használatra

kiváló gyógyíróval hatnak az izom-, csont- és idegbajokban (Bismarck herceg, Heydt báró, von Graffenried báróné sat. nyilatkozata szerint) elhárítják a lőr valamennyi tisztáltságot s a legüdőbb és egészségesebb bőr-szint varázsolnak elé, (a „Wiener medicin. Presse“ jelentése szerint.)

Valódi minőségben megrendelhető csak is

Johann Hoff, k. k. concess. Central-Depot,
Wien 11 Kärntnerring 11.

Továbbá kapható: Kolozsvárti Karvázy Gyula, Fehérvárti Csiki Kriszta, Segesvárti Teutsch J. B. Dézsen Krémer Sámuel, Gyergyó-Szt.-Miklós Lázár Antal özvegye és fiainál.

Báznaí fürdő

Medgyes mellett Erdélyben.

Megnyitás 1871 május 17-kén.

Az iblany és hüzeny tartalmu báznaí sóviz fürdők, a melyek ezer meg ezer szenvedőnek tökéletesen visszaadák egészségét, különösen győgyerejűeknek bizonyultak a **csúsz** és **köszvény** minden nemeiben, **görvélyben**, a hajlások idült gyulladásában, tagficzomodásban, inkurtulásban, a méh viztoulásában és idült gyulladásában, dysmenorrhoeában, amenorrhoeában, higanysinlésben, avult bujasenyben, aranyeres bajokban sat.

Ezen tökéletesen kijavított, kellemes sétányokkal, új kerttel ellátott, kis völgyben (erdő- és szőlőhegyektől környezve) fekvő gyógyhely, a legnagyobb kényelemmel van berendezve, (200—300 család számára) elegendő tiszta, egészséges és czélserű szállást nyújt, e mellett gondoskodva van jó és jutányos étellekről és italokról (még a nevezetesebb ásványvizekről is), pontos szolgálatról, orvosi segélyről, 10 hírlapról különféle nyelven, fürdőzenéről, tekeas-talokról, bálokról s egyéb multságokról. (185) (3—3)

Alólírt tisztelettel kéri a n. é. t. cz. közönséget, hogy tudakozódásait Fehérvárra Binder szállodájába, május 17-kén túl pedig Báznaíra a fürdőbe intézni méltóztassék.

BINDER JÓZSEF,

szálloda tulajdonos Gy.-Fehérvárt- és a báznaí fürdő bérlője
Medgyes mellett Erdélyben.

(183)

(5—6)

Jég-biztosítási felhívás!

A „MAGYAR kölcsönös biztosító bank“

alólírt főügynöksége tudatja a biztosító közönséggel: hogy a jeleni

jég-idényre

már elfogad biztosításokat a következő mérsékelt díjak mellett

Törökbúza	100 frt után	— frt 70 kr.
Búza, rozs, zab, árpa	1	10
Repeze, len	1	60
Dohány	4	—
Szőlő	5	—

ezen kívül a biztosítók

az évi nyereségnek 50%-ban részesülnek.

Biztosítások váltókkal is fedezhetők!!

Tűz biztosításoknál a rendes díjakból még 10%-lék levonatik!!

Felvételeikkel, bővebb felvilágosítások végett alügynökségeihez, vagy M.-Vásárhelytől a központon fordulni kéri

HOLCZER GYULA,
főügynök.

Fogfájdalmakat

legyenek azok csúsz, vagy üres fogak által okoztak, **Dr Popp J. G.** (Bécsben Stadt Bogaergasse 2 sz.) Anatherin-szájvizének alkalmazása által közvetlenül csillapíthatnak. Míg más nagyon feldolgozott szerek nem ritkán cserben hagynak vagy nehezen alkalmazhatók, vagy ismét mások az alkalmazásban való ügyetlenség és vigyázatlanság következtében könnyen súlyos sérüléseket és lobokat idézhetnek elő, mások pedig mint pl. a mákonyok könnyen kábulásokat, vonnak maguk után; — adig az Anatherin szájviz, könnyen, biztosan és káros következmények nélkül távolítja el a fájdalmat legrovidebb idő alatt, az által, hogy az izgatott ideget lecsillapítja, annak érzékenységet enyhíti és gyengíti és a külső és belső részletek közti összehangot helyreállítja.

Egy palack ára 1 frt 40 kr. o. é.

Kapható: Kolozsvárt: Wolff J., Dr. Hincz Gy. Engel J. és Binder gyógyszerészek és Karvázy J. B. Hunyadon, Holczér gyógyszer. Tordán: Wolff gyógyszerész. Dézsen: Krémer Sámuel, és Roth gyógyszer. Déván Bismarck és Gergely és Lengyel. Medgyesen: Földtér gyógyszer. Nagy-Engel: Oberth J. gyógyszer. M.-Vásárhelyt: Fogarasi D. Szászvároson: Leonhardt, Szász-Régenben: Teckendorf, Wagner gyógyszer. Károly Fehérvárt: C. Zengerl gyógyszer. Traugott és Wachner. Zilahon: Weiss gyógyszer. Sz.-Somlyon: R. Társa Ign. Böszörményben: Lányi J. gyógyszer. Nagy-Bányán: Papp gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Szinyér-Váralján: Gerber gyógyszer. Szébenben: Sill Mih., Müller gyógyszer. Zóhrer, Steiner, Brassóban: Fabik gyógyszer. Jekelius gyógyszer. Segesvárt: Fr. Teutsch J. B. Misselbacher-Beszterczen: Dietrich és Fleischer. Tergovits Ed. Nussbeck. Tegyovits G. M. N.-Álmdson: Beck M. Gy.-Szt.-Miklós: Mikó M. Sz.-Udvarhelyt: Beczasi Em. Földvár: Temner E. Brassóban: J. V. Müller gyógyszerész. Balázsfalván: C. Schiessel gyógyszerész. Károlyfehérvárt: Biró M. gyógyszerész.

(188)

(5—6)

Függönyök.

Angol csipke-függönyök

a legnagyobb választékban.

Egy ablakra 7 rőf hosszú 2. 80, 3. 25, 3. 50,

— 5 frtig.

Egy ablakra 8 rőf hosszú 3. 3. 25, 3. 50,

3. 75, 4. 4. 50 — 8 frtig.

Egy ablakra 9 rőf hosszú 4. 50, 5. 5. 50,

6. 6. 50, 7. — 12 frtig.

Egy ablakra 10 rőf hosszú 5. 5. 50, 6. 7,

8. 9 — 15 frtig.

Mousselinből egy ablakra 8 rőf hosszú

2. 90, — 6 frtig.

K. K. Hof-Weisswaaren-Handlung am

Hof, Nro 5. in Wien

zum Fürsten Metternich.

A szállítás utánvételét tarténik. Nagyobb

megrendeléseknél százalék elengedés.

(202)

(2—18)

KIADÓ BIRTOK.

Ürmösön a vasut-statiótól egy negyed-óra távolságra, egy **280 holdas birtok**, nagyobb mennyiségű marha- és juh instruktóval együtt hasznbérbe adatik.

A birtokhoz minden-némű gazdasági épületeken kívül, egy 25 mázsás szeszgyár is tartozik.

Bővebb felvilágosítást nyerhetni **Ürmösön Lázár Mihálynál**, és Brassóban a „Nemere“ tek. szerkesztőségénél.

(120)

(16—20)

Bécsben

a legolcsóbb, legjobb, és legszebb

butorokat

FRANKL J. G. és L.

gyári raktárában

Leopoldstadt, Obere Donaustrasse N. 91.

neben dem Schöllerhof,

vásárolhatni.

Mintakönyv árjegyzékkel biztosítékul beküldött 4 frtra küldetik és bérmentes visszaküldés esetében a biztosíték szintje vissza adatik.

(91)		(7—12)
		Lilianese eltávolít 14 nap alatt minden börtisztatlanságot és redőt, elűz görvélyt, szeplőt, és májfoltot. Garantírozva!
Cui	Fogfájást	Nézd
fidas	csak a Feytona szünteti meg!	kinek
vide!	Kolozsvárt mindkét szer egyedül Binder K. gyógyszerésznél kapható be-monostoruca.	hídjél!

Karvázy Gyula

fűszer- és borkereskedésében található:

Finom asztali bor egy kupás üveg . . .	58 kr.
„ „ „ fél „ . . .	34 „
Bakator . . . „ „ . . .	50 „
„ „ egy meszelyes „ . . .	25 „
Rizling „ „ félkupás „ . . .	70 „
„ „ „ meszelyes „ . . .	35 „
Egri vörös „ „ félkupás „ . . .	70 „
„ „ „ meszelyes „ . . .	45 „
Budai „ „ „ félkupás „ . . .	60 „
„ „ „ „ meszelyes „ . . .	30 „
Vöslau „ „ „ félkupás „ . . .	1 frt 20 „
„ fehér „ „ „ . . .	1 „ 20 „
Francia pezsgő Aubertin egy aranyos nagy üveg 4 frt.	
„ „ „ „ „ kis „ 2 „	
Magyar „ „ „ üveg . . .	1 frt 50 kr.
Madeira bor egy nagy „ . . .	2 „ 50 „
Malaga „ „ „ „ . . .	2 „ 50 „
Porto „ „ „ „ . . .	2 „ 50 „
Scherry „ „ „ „ . . .	2 „ 50 „
Muscat Lunel „ „ „ . . .	2 „ 50 „
„ „ „ „ „ kis „ . . .	1 „ 20 „
Tokai bor „ „ nagy „ . . .	3 „ 50 „
„ „ fin. „ „ „ . . .	1 „ 60 „
„ „ „ „ „ kis „ . . .	— „ 80 „
„ „ közép nagy „ . . .	1 „ 20 „
„ „ „ „ „ kis „ . . .	— „ 60 „

Az üres üvegek visszavételnek a következő árakban. Egy kupás 10 krba, egy félkupás 10 krba, egy meszelyes 5 krba, champagneres 8 krba. 173 4—*

LEGUJABBAN MEGJELENTEK

és **Stein János** könyvkereskedésében Kolozsvárt **k a p h a t ó k:**

Mezei gazdasági üzlettan.

Az ez irányban megjelent legjelesb szakmunkák felhasználása mellett a hazai viszonyokra alkalmazva. Irta KODOLÁNYI ANTAL. Ára 4 frt. 40 kr.

Útmutatás a kezdő-gazda gyakorlati kiképzésére.

Hazánk okserű gazdáinak, de főleg azon ifjainak, kik a gazdasági pályára készülnek, ajánlja BALÁS ÁRPÁD. Ára 1 frt. 50 kr.

7000 igazolt s életben levő 1848—49-ki honvédtiszt névjegyzéke

rang és betűszerint. Kiadja MORZSÁNYI SÁNDOR. Ára 30 kr.

Jézus példázatai homiliákban.

Irta PAZAR JÓZSEF. Közrebocsátja PAZAR ISTVÁN. I. füzet. Ára 1 frt.

A telekkönyvi törvény gyakorlati alkalmazása.

2-dik, Erdély telekkönyvezésére való tekintettel átdolgozott és bővített kiadás. Irta FIEDLER IGNÁCZ. Ára 2 frt.

A telekkönyvi eljárás rendszeres kézikönyve

honi törvényeinkhez sat. alkalmazva és példagyűjteménnyel ellátva. Irta SCHNIERER GYULA. 2-dik, átdolgozott és bővített kiadás. Ára 2 frt.

Tanítók könyve.

Rendszeres kalauz a nevelés és tanítás vezetésére, a népiskola tantárgyainak kezelésére, s a tanítóknak az irodalom terén való haladásra.

Irta BÁRÁNY IGNÁCZ. II-dik kiadás. Ára 2 frt.